

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
κ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΗΣΗ ΤΩΝ:
ΜΑΡΙΑΣ ΠΑΦΙΤΗ, ΑΝΔΡΕΑ ΠΙΤΤΑ ΚΑΙ ΡΟΗ ΠΟΓΙΑΤΖΗ.
ΔΕΥΤΕΡΑ, 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΑΣ, ΚΥΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΠΑΦΙΤΗ, ΚΥΡΙΕ ΑΝΔΡΕΑ ΠΙΤΤΑ,
ΚΥΡΙΕ ΡΟΗ ΠΟΓΙΑΤΖΗ, ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΜΑΣ ΦΙΛΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ,

Περιχαρείς, υποδεχόμαστε σήμερα στην ιερή Αρχιεπισκοπή Κύπρου, τρία εκλεκτά πρόσωπα της ιδιαίτερής μας Πατρίδας, τα οποία έζησαν και έδρασαν στο εξωτερικό, αλλά με τη σκέψη και την καρδιά τους στραμμένη στην πολύπαθη Κύπρο μας, η οποία τους γέννησε και τους ανέθρεψε με το μάννα των διαχρονικών αξιών της ζωής, του Ανθρωπισμού, της φιλοπατρίας, του βαθύτατου σεβασμού προς τον λαμπρό μας Πολιτισμό και τη χριστιανική μας Πίστη.

Πρόκειται για την κυρία Μαρία Παφίτη, τον κύριο Ανδρέα Πίττα, οι οποίοι επαναπατρίστηκαν, και τον κύριο Ρόη Πογιατζή, ο οποίος εξακολουθεί ακόμη να ζει στη Νέα Υόρκη. Και οι τρεις έχουν ένα γνώρισμα· διακρίνονται για μια κοινή ευαισθησία. Είναι λάτρεις του λαμπρότατου πολιτισμού μας, του οποίου οι απαρχές βυθίζονται στην αχλύ τού μύθου και στην αυγή του ιστορικού μας γίνεσθαι. Και φυσικά θεωρούν τα επιτεύγματά του ως «**κτῆμα ἑσαεί**» τόσο του λαού μας όσο και της δικής τους αγάπης.

Αυτή η κοινή τους ευαισθησία για τους πολιτιστικούς μας θησαυρούς, τους οδήγησε σε μια καρποφόρα συνεργασία, για την Πατρίδα μας. Συντονίστρια και εμπνεύστρια η κυρία Μαρία Παφίτη, η οποία, ζώντας στο Λονδίνο και εργαζόμενη στον περίφημο οίκο δημοπρασιών έργων τέχνης, ΚΡΙΣΤΙΣ, διεύρυνε τους πνευματικούς της ορίζοντες και παρακολούθησε άγρυπνα οτιδήποτε είχε σχέση με την πατρίδα μας και την πολιτιστική μας κληρονομιά. Μέσα στο πλαίσιο αυτής της ευαισθησίας της, το έτος 2014 εντόπισε το ψηφιδωτό που παρουσίαζε την κεφαλή του Αποστόλου Ανδρέα, το οποίο οι ιερόσυλοι

αποκόλλησαν από την περίφημη Βυζαντινή μας Εκκλησία της Παναγίας της Κανακαριάς, που βρίσκεται στο χωριό Λυθράγκωμη, της Καρπασίας.

Όπως γνωρίζετε, ο Τούρκος αρχαιοκάπηλος Aydin Dikmen οργάνωσε τη σύληση του ψηφιδωτού διάκοσμου της αψίδας της Παναγίας Κανακαριάς μεταξύ των ετών 1976 και 1979. Λίγα χρόνια μετά την κλοπή τους τα ψηφιδωτά άρχισαν να διακινούνται στο εμπόριο τέχνης. Μεταξύ των ετών 1983 και 2015 εντοπίσθηκαν και επαναπατρίσθηκαν τα πλείστα σπαράγματα του ψηφιδωτού, μετά από μακρούς και σκληρούς δικαστικούς αγώνες. Το επαναπατριζόμενο σήμερα ψηφιδωτό είναι ένα εκ των δύο που έλειπαν. **Λόγω της εξαιρετικής αισθητικής του αξίας αποτέλεσε τα τελευταία χρόνια το σύμβολο της κλεμμένης μας κληρονομιάς.**

Το ψηφιδωτό αυτό της Κανακαριάς αποτελεί έργο Βυζαντινής τέχνης υψίστης σημασίας, διότι είναι ένα από τα ελάχιστα δείγματα που διέφυγαν της μήνις των εικονομάχων. Στην Κύπρο έχουμε την ύψιστη τιμή να έχουμε ακόμη ένα ψηφιδωτό, της ίδιας περιόδου, δηλαδή προ της εικονομαχίας· αυτό της Παναγίας της Αγγελόκτιστης στο Κίτι. Το τρίτο βρίσκεται στη Μονή της Αγίας Αικατερίνης, στο όρος Σινά.

Η κυρία Μαρία Παφίτη, αφού βεβαιώθηκε για τη γνησιότητά του, με ενημέρωσε δεόντως, μού ανέλυσε τις στρατηγικές, τις οποίες από κοινού θα εφαρμόζαμε, προκειμένου να το επαναπατρίσουμε και ζήτησε την ευχή μου για την ευόδωση των κοινών μας πια στόχων.

Ακολουθώντας, επικοινωνήσαμε με τους δύο διακεκριμένους συμπατριώτες μας, τον κ. Ρόη Πογιατζή και τον κ. Ανδρέα Πίττα, τους οποίους γνώριζε προ πολλών ετών για τη φιλοπατρία τους, τη λεπταισθησία του χαρακτήρα τους, για την αγάπη τους προς τους πολιτιστικούς μας θησαυρούς και τους ανέφερε τον οραματισμό της. Και οι δύο τους προθυμοποιήθηκαν, αμέσως, για την καταβολή του ποσού που χρειαζόταν για την αγορά του ψηφιδωτού, στόχος ο οποίος επιτεύχθηκε χάρις στη μεθοδολογία που ακολουθήσαμε, και στην αгаσθή συνεργασία όλων μας. Η προσπάθεια αυτή κράτησε από το 2014 και, χάριτι Θεού, ολοκληρώθηκε σήμερα.

Κατά την εύσημη αυτή ώρα, όλοι μας έχουμε την ύψιστη χαρά και τιμή να το έχουμε μαζί μας. Μέσα στον πόνο και στην εθνική οδύνη που

νιώθουμε για την ημικατεχόμενη Πατρίδα μας, για τους αγνοούμενούς μας, για τα εγκλήματα που έγιναν σε βάρος μας, για την ιεροσυλία χιλιάδων κλεμμένων θησαυρών μας, επιτυχίες σαν κι αυτές αποτελούν σημαντικές αναλαμπές χαράς, εθνικής συγκίνησης για τον λαμπρό μας πολιτισμό και παράλληλα λόγο συνειδητοποίησης του ύψιστου εθνικού μας χρέους. Να κρατήσουμε αναμμένη τη λαμπάδα της πίστεώς μας, για την επιστροφή μας στις πατρογονικές εστίες και όχι μόνο να διατηρήσουμε αλλά και να συνεχίσουμε τον λαμπρό μας ελληνοχριστιανικό πολιτισμό.

Το ψηφιδωτό αυτό, του Απ. Ανδρέα, ανήκει στον 6^ο αιώνα μ.Χ. Είναι μοναδικό στον παγκόσμιο πολιτισμό, για την αρχαιότητά του, για την καλλιτεχνία του, και για την ιστορικότητά του. Πρόκειται δε, να κοσμήσει το Βυζαντινό μας Μουσείο, μέχρι την ευλογημένη εκείνη ημέρα, που η αγάπη του Θεού θα ευδοκήσει να το μεταφέρουμε στην Παναγία της Κανακαριάς, για να το τοποθετήσουμε στη φυσική του θέση.

Μετά από την επιτυχία αυτή, ως Εκκλησία Κύπρου, κρίναμε ότι έχουμε χρέος εκκλησιαστικό και εθνικό απέναντι στις τρεις αυτές προσωπικότητες, οι οποίες μας συγκίνησαν για την ευγενική τους αυτή προσφορά, να τις τιμήσουμε.

Είμαι βέβαιος ότι στη συνείδηση και των τριών αυτών τιμωμένων η σεμνή αυτή εκδήλωση ερμηνεύεται ως η έκφραση τής προσήκουσας τιμής, τόσο εμού όσο και του χριστεπώνυμου πληρώματος τής Εκκλησίας τής Κύπρου προς τα πρόσωπά τους, για την αξιέπαινη προσήλωσή τους προς την Πατρίδα και τον Πολιτισμό της.

Κυρίες και κύριοι, η αγάπη σας, ας μου επιτρέψει μια πάρα πολύ σύντομη παρουσίαση της προσωπικότητας ενός εκάστου.

Η κυρία **Μαρία Παφίτη** είναι ιστορικός τέχνης, την οποία περιπαθώς αγαπούσε παιδιόθεν, με ειδίκευση στη Βυζαντινή Τέχνη και στην πρώιμη περίοδο του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου.

Διακρίνεται για την ευαισθησία της για οτιδήποτε εθνικό και πολιτιστικό. Και μόνο το γεγονός ότι πέτυχε να εργάζεται στον περίφημο αγγλικό οίκο ΚΡΙΣΤΙΣ, όπου εκεί καταλήγουν τα πλέον περίτεχνα έργα

τέχνης του κόσμου, αυτό και μόνο μαρτυρεί τις πολλαπλές της ικανότητες. Στο σύντομο χρονικό διάστημα της συνεργασίας μας, για την αγορά του ψηφιδωτού του Αποστόλου Αντρέα, είχα την ευκαιρία να διακρίνω τις πολλαπλές της γνώσεις, την ευελιξία της σκέψης της και τις τελεσφόρες ικανότητές της για τα θέματα του πολιτισμού μας.

Διετέλεσε, παγκοσμίως, επικεφαλής του τμήματος Εικόνων και Ορθόδοξης Τέχνης του οίκου δημοπρασιών Christie's. Κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας της στον οίκο αυτό, ανακάλυψε σημαντικές εικόνες, όπως για παράδειγμα, μια εικόνα που ανήκε στον Τσάρο Αλέξανδρο III, και μια άλλη εικόνα, η οποία κοσμούσε το δωμάτιο του Τσάρου Νικόλαου II. Η εικόνα αυτή εξετέθη σε πλειστηριασμό και αγοράστηκε, ως η ακριβότερη εικόνα του κόσμου. Και οι δύο σήμερα, κοσμούν μουσεία της Ρωσίας.

Ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματά της, ως ειδικής στη Βυζαντινή Τέχνη, είναι η αναγνώριση μιας Βυζαντινής εικόνας της Παναγίας του 1450, ζωγραφισμένης από τον Άγγελο Ακοτάντο. Η εικόνα που εντοπίστηκε από την κυρία Παφίτη, σε ιδιωτική συλλογή στη Ρώμη, αποκτήθηκε ακολούθως από το Μουσείο Cleveland (Κλήβελαντ) του Οχάϊο και αξιολογικά είναι μια από τις σπουδαιότερες Βυζαντινές εικόνες, που βρίσκονται στην Αμερική.

Η Μαρία Παφίτη ασχολήθηκε και στο παρελθόν με τον επαναπατρισμό έργων τέχνης, που κλάπηκαν από τα κατεχόμενα μέρη μας. Η πρώτη φορά ήταν το 2006, όταν έγραψε τις εκθέσεις για έξι εικόνες τις Ιεράς Μητρόπολης Μόρφου. Ακολούθως, εντόπισε σε συλλογή πελάτη της, τις δύο εικόνες από τον Άγιο Ιάκωβο του Τρικώμου. Με τη συνήθη δραστηριότητα και ικανότητά της πέτυχε, τελικά, να τις επαναπατρίσει τον Μάρτιο του 2016.

Την ευχαριστούμε θερμά και της ευχόμαστε τα βέλτιστα.

Ο κύριος [Ανδρέας Πίττας](#) γεννήθηκε στη Λεμεσό τον Απρίλιο του 1943. Σπούδασε Ιατρική στην Αυστρία και κατέχει διδακτορικό δίπλωμα. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στη Φαρμακολογία και Φαρμακευτική Ιατρική. Αργότερα ασχολήθηκε με τη Διοίκηση Επιχειρήσεων και το Marketing. Είναι ο ιθύνων νους και ο Εκτελεστικός Πρόεδρος της

κυπριακής φαρμακευτικής εταιρείας Medochemie Ltd. Είναι μέλος πολλών επιστημονικών επιτροπών και οργανώσεων τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Ο Πρόεδρος της Ιταλίας, το 2007 του απένειμε, για τη συμβολή του στην ανάπτυξη των Κυπρο - Ιταλικών σχέσεων, τον τίτλο του Ταξιάρχου της Ιταλικής Δημοκρατίας· και το 2012 την ύψιστη διάκριση του Μεγάλου Αξιωματούχου της Ιταλικής Δημοκρατίας.

Ο Ιατρικός Σύλλογος Λεμεσού τον ανακήρυξε ως Επίτιμο Μέλος του και τον τίμησε για τη συνολική προσφορά του στην ιατρική της Κύπρου.

Είναι νυμφευμένος με την κυρία Δωροθέα και πατέρας τριών παιδιών.

Τον συγχαίρουμε και του ευχόμαστε τα βέλτιστα.

Ο κ. **Ρόης Πογιατζής** γεννήθηκε στην Αμμόχωστο το 1962. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο του Κέντ στην Αγγλία και είναι κάτοχος τού τίτλου Bachelor of Science in Communications Engineering. Ο κύριος Ρόης δεν είναι μόνο ο άνθρωπος του βιβλίου και της πέννας. Ήταν και ένας λαμπρός αθλητής. Στο πρόσωπό του συνδυάζει την αρχαία ρήση που λέγει ότι **«Νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιῆς»**. Αρκεί να αναφέρω ότι το 1988 κέρδισε το χρυσούν μετάλλιο σε αγώνες πυγμαχίας.

Ζει στη Νέα Υόρκη. Είναι αυτοδημιούργητος και πολύ επιτυχημένος επιχειρηματίας. Η καρδιά του όμως και η σκέψη του βρίσκονται πάντοτε στη θαλασσοφίλητη γενέτειρά του. Στα βάθη της ψυχής του διατηρεί πάντοτε τις παιδικές του αναμνήσεις, τους γαλανούς κυματισμούς της πάντοτε θελκτικής βαρωσιώτικης θάλασσας και της υπέροχης αμμουδιάς της.

Με νοσταλγία αναπολεί τις προσκυνηματικές του εκδρομές στον Απόστολο Ανδρέα, και τους ποδοσφαιρικούς αγώνες με τους μικρούς του φίλους στην αυλή της Παναγίας της Κανακαριάς, όπου σταματούσαν για να προσκυνήσουν, **«τὴν φαεινὴν Λαμπάδα καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ»** και να θαυμάσουν τα περίφημα ψηφιδωτά, τα οποία τόσο πολύ αγάπησε.

Ο κ. Ρόης Πογιατζής έχει μεγάλες κοινωνικές και επιστημονικές ευαισθησίες. Ως εκ τούτου, επιδοτεί το Πανεπιστήμιο Κύπρου, καλύπτοντας τα έξοδα 30 υποτροφιών. Το ίδιο πράττει και με την ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, το οποίο ενισχύει πάντοτε με αγάπη πολλή. Εντεύθεν και η προς αυτόν τιμή, να τον ανακηρύξουν ως ΕΤΑΙΡΟΝ αυτού.

Είναι νυμφευμένος με την κυρία Ντόνα και είναι πατέρας δύο παιδιών. Τον συγχαίρουμε και του ευχόμαστε τα βέλτιστα.

Εκφράζω και πάλιν τις θερμότες μου ευχαριστίες και προς τους τρεις, τα αισθήματα της αγάπης μου, και τις ευχές της Εκκλησίας μας για ένα ευτυχέστερο μέλλον για την πατρίδα μας και όλους τους κατοίκους της.